

Ocean Farming AS

7266 KVERVA

Saksbehandler: Aksnes, Fossan m.fl
Telefon: 99691466 / 91520357
Seksjon: Kyst og Havbruksavdelingen
Vår referanse: 15/17443
Deres referanse:
Vår dato: 26.02.2016
Deres dato:

Att: Arvid Hammernes

OCEAN FARMING AS - TILSAGN OM UTVIKLINGSTILLATELSER

1. Innledning

Fiskeridirektoratet viser til søknad fra Ocean Farming AS (heretter «Ocean Farming» eller «søker»), datert 27. november 2015. Ocean Farming søker om åtte tillatelser til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål i Frøya kommune.

Fiskeridirektoratets vedtak følger nedenfor i punkt 2. Videre følger en beskrivelse av bakgrunnen for saken og gjennomgang av søknaden i punkt 3 og punkt 4. I punkt 5 blir det rettslige grunnlaget for vurderingen gjennomgått. Fiskeridirektoratets vurdering av søknaden følger i punkt 6. Herunder fremgår plan for kunnskapsdeling, samt målkriterier for prosjektet av punkt 6.7 og punkt 6.8. Punkt 7 og punkt 8 omhandler henholdsvis tilsyn og klageadgangen på vedtaket.

2. Fiskeridirektoratets vedtak

Med hjemmel i laksetildelingsforskriften §§ 23, 23b og 28 gir Fiskeridirektoratet Ocean Farming AS tilsagn om åtte tillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål for en periode på 7 år fra lokalitet er klarert og tillatelsesdokument er utstedt.

Vedtaket er fattet med følgende vilkår:

- Hver tillatelse er begrenset oppad til 780 tonn maksimalt tillatt biomasse.
- Det er en forutsetning for å ta tilsagnet i bruk at det foreligger en tillatelse som inkluderer klarering av lokalitet.

- **Utviklingstillatelsene skal driftes i henhold til søknaden og det som er beskrevet i vedtaket her. Tillatelsene kan i henhold til dette kun benyttes i den omsøkte prototypen «Havmerden». Dette gjelder fram til en eventuell konvertering, jf. laksetildelingsforskriften § 23c.**
- **Biomasse fra utviklingstillatelser kan ikke benyttes på lokaliteter som ikke er tilknyttet utviklingstillatelsene. Utviklingstillatelsene er tillatelser som er tildelt til særlig formål, og vil ikke inngå i en selskapsbiomasse med ordinære kommersielle matfiskstillatelser eller i en konsernbiomasse, jf. akvakulturdriftsforskriften §§ 47 flg.**

Ocean Farming er selv ansvarlig for å innhente de nødvendige offentlige tillatelser før tilsagnet tas i bruk.

3. Bakgrunn

Ocean Farming AS søkte 27. november 2015 om åtte utviklingstillatelser for å realisere selskapets «Havmerd», basert på offshoret teknologi, som fullskala pilotprosjekt. Forut for søknaden om utviklingstillatelser har det vært kontakt mellom søkers morselskap, SalMar Norway AS (SalMar), og Fiskeridirektoratet. Først ved utgangen av 2013 da SalMar tok kontakt med Fiskeridirektoratet ved tilsynsseksjonen og innledet dialog om hvilket regelverk som vil være gjeldende for havmerden og mulig alternativ standard til NS 9415:2009¹. Videre søkte SalMar den 25.04.2015 om dispensasjon fra akvakulturdriftsforskriften § 47a om maksimalt antall fisk i forbindelse med Havmerd-prosjektet.

3. desember 2015 var det møte mellom søker og Fiskeridirektoratet vedrørende søknad om utviklingstillatelse og søknad om dispensasjon fra akvakulturdriftsforskriften § 47a.

15. desember 2015 ba Fiskeridirektoratet søker om supplerende informasjon til søknad om utviklingstillatelser. Slik informasjon ble oversendt fra søker 17. desember.

23. desember 2015 sendte Fiskeridirektoratet brev til søker med orientering om at søknaden ut fra de foreliggende opplysningene i saken ble vurdert til å falle innenfor formålet med ordningen med utviklingstillatelser.

¹ Standard Norge. NS 9415:2009. Flytende oppdrettsanlegg – Krav til lokalitetsundersøkelse, risikoanalyse, utforming, dimensjonering, utførelse, montering og drift.

18. januar 2016 ba Fiskeridirektoratet i brev søker om å utdype synspunkter rettet mot forskriftens retningslinjer for målkriterier og formidling av kunnskap. Fiskeridirektoratet mottok svar fra Ocean Farming 19. januar 2016.

22. januar 2016 ble det avholdt møte mellom Fiskeridirektoratet og Ocean Farming. I møtet ble det gjort opp status og det ble ellers fokusert på dialog rundt fastsettelsen av målkriterier for prosjektet, samt plan for hvordan kunnskapen fra prosjektet kan deles, jf. laksetildelingsforskriften § 23b fjerde ledd.

28. januar 2016 mottok Fiskeridirektoratet e-post fra Ocean Farming med oppdatert forslag til målkriterier for prosjektet.

4. og 19. februar 2016 ble det avholdt videomøter mellom søker og direktoratet hvor målkriterier og plan for formidling av kunnskap ble diskutert.

4. Søknaden

4.1 Innledning

Ocean Farming sin søknad om åtte utviklingstillatelser tar sikte på å realisere selskapets Havmerd som fullskala pilotprosjekt. I søknaden opplyses det at Havmerden bygger på de samme grunnleggende egenskaper som halvt nedsenkbare installasjoner i offshorenæringen.

Ocean Farming skriver i søknaden at de har ferdig prosjektert et robust anlegg som er konstruert for å kunne installeres og opereres i havnære områder. «*Teknologien er basert på «det beste» fra norsk industri innen fiskeoppdrett og offshore oljeteknologi.*»

Det står videre at dersom pilotprosjektet lykkes vil dette kunne bety en ny og banebrytende industristandard for oppdrettsnæringen som innebærer at nye havområder i Norge og verden for øvrig kan tas i bruk til ulike typer akvakultur.

I følge søker har pilotanlegget en generisk designutforming. Dette innebærer at Havmerdanlegg på andre lokaliteter kan ha lik utforming, men må sjekkes ut/tilpasses de vær- og miljøkriteriene som gjelder for den aktuelle lokaliteten.

4.2 Teknologiforbedringer

Ocean Farming ønsker gjennom bruk av ny teknologi kunne ta i bruk nye, mer eksponerte områder til akvakultur. Søker påpeker at dette vil være vanskelig med dagens løsninger i havbruksnæringen. Ocean Farming har i søknaden beskrevet det de anfører vil være vesentlige teknologiforbedringer med Havmerden.

For det første skal Havmerden bestå av en rigid stålstruktur med en stabil bevegelseskarakteristikk. Denne løsningen er basert på teknologi fra halvt nedsenkbare offshoreplattformer og kjennetegnes ved at skroget består av flere søyler som binder sammen en øvre dekkstruktur, samt pontonger i bunn. Konstruksjonen vil ifølge søker fungere som en infrastruktur hvor man kan integrere nødvendige operative systemer. Konstruksjonen vil videre legge grunnlaget for å integrere mer rømnings sikre systemer og operasjonelle aktiviteter.

Hovedkonstruksjonen er designet for å integrere en rigid nettingsstruktur som skal dekke sider og bunn av Havmerden. Det opplyses i søknaden at nettingen har høy bruddstyrke og lang levetid sammenlignet med andre nettingmaterialer. Materialet i nettingen oppgis videre å ha en strukturell oppbygning som reduserer faren for at det oppstår rifter. Det vil også installeres en sekundærnetting som skal forhindre drivende objekter fra å skade den primære nettingsstrukturen.

Havmerden skal ha et integrert semi-automatisert trengearrangement for håndtering av fisk. Trengearrangementet består av et roterende skyveskott med en nedsenkbar rigid nettingstruktur, samt to faste skott med nedsenkbar rigid nettingstruktur. Trengearrangementet gjør det mulig å dele anlegget inn i tre soner og innebærer at all håndtering av fisk kan foregå i selve anlegget, uavhengig av den ytre nettingstrukturen.

Havmerden skal ifølge søknaden ha et forankringssystem bestående av 4x2 ankerliner. Systemet er utformet slik at forankringslinene strekker seg ut fra anlegget ved en dybde på minimum 25 meter, noe som innebærer at fartøy kan manøvrere fritt rundt anlegget.

Søker opplyser at regelverk og byggestandarder fra offshoreindustrien er blitt benyttet i design av anlegget. Det regulatoriske rammeverket som er utviklet for Havmerden er lagt ved brev med supplerende opplysninger til søknaden. Vedlagt brevet følger også plantegningene for Havmerden.

4.3 Operasjonelle effekter

Søker skisserer flere operasjonelle effekter av Havmerdens infrastruktur. Herunder redusert mobiliseringstid grunnet kontinuerlig bemanning og integrerte systemer. Videre vil man ha en daglig tilstandskontroll av merdens integritet ved hjelp av kameraovervåking og mulighet for å plassere skyveskotttrammen slik at den dekker en eventuell skade på netting, som et første operasjonelt tiltak. Sortering/splitting og uttak av slaktefisk kan utføres ved at man benytter skyveskottet til å trenge fisk gjennom en sorteringsrist i et av de faste nedsenkbare skottene, uavhengig av den ytre faste nettingsstrukturen. Ved uttak av slaktefisk vil man benytte et oppkoblingsarrangement for brønnbåt hentet fra offshore industrien. Lasteslanger vil være den eneste forbindelse mellom Havmerd og brønnbåt.

Oppkoblingsarrangementet for brønnbåtens lasteslanger på Havmerden kan videre senkes vertikal ned inntil 7 meter under havnivå.

Søker skisserer flere preventive og kontinuerlige tiltak mot lakselus, herunder børste- og spylesystem for rengjøring av nettingstrukturen, undervannsfôring og lysstyring. Ved mekanisk eller medikamentelle tiltak mot lakselus vil anleggets trengearrangement bidra til å redusere antall operasjoner og fartøyaktivitet.

I følge søknaden vil energibehovet til anlegget være markant redusert per kilo produserte fisk sammenlignet med dagens kommersielle driftsmodell.

4.4 Prosjektinvesteringer/økonomiske risikovurderinger

Ocean Farming har i søknaden fremlagt et investeringsestimert på kr 690 millioner for bygging av et pilotanlegg. Det er også foretatt en inngående økonomisk analyse av Havmerd-pilotprosjektet. I søknaden oppsummeres følgende som de vesentligste faktorene som påvirker kostnadseksposeringer for pilotanlegget:

- *Merkostnader for pilotanlegget vs. industriversjon*
- *Risiko for endringer av tekniske løsninger i byggeperioden gir tids- og kostnadskonsekvenser*
- *Uttestingsperiode blir mer krevende enn planlagt, med mulighet for modifikasjoner på deler av anlegget*
- *Risiko for at prosjektet delvis eller helt ikke vil lykkes*
- *Varighet av utsett for mulig innløsning av utviklingstillatelser til ordinære tillatelser*

Søkers kost/risiko-vurdering viser at prosjektet forventes å utgjøre en merinvestering på 146 til 314 millioner kroner vurdert opp mot markedsverdien av totalinvesteringen ved dagens driftsform, avhengig av grad av vellykket gjennomføring.

Søker skriver at det må forventes utfordringer og risikofaktorer som ikke fullt ut kan vurderes før Havmerden er produsert og tatt i bruk. Det er først på dette tidspunktet det vil være mulig å foreta en fullgod vurdering av hvordan fisken og biologien vil reagere på det nye utstyret og på en mer eksponert lokalitet. Den første Havmerden blir et pilotprosjekt i fullskala som må bære utviklings- og investeringskostnadene, samt risikoen for hele konseptet. Ocean Farming skriver at dette er risiko som morselskapet, SalMar, er villig til å ta, forutsatt at myndighetene stiller til rådighet det antall tillatelser som søknaden deres forutsetter.

I brev med supplerende opplysninger til søknaden skriver søker at finansiering av prosjektet sikres gjennom SalMar-konsernets finansieringskilder. Søker har også gitt en beskrivelse av SalMars hovedfinansiering, samt mulig alternative finansieringskilder for Havmerden.

4.5 Lokaltet

Ocean Farming har i søknaden inntatt sammendrag av SINTEF Fiskeri og Havbruk-rapport «Resipientundersøkelse for Frohavet» sine hovedresultat og konklusjoner. På bakgrunn av simuleringsresultater konkluderes det blant annet med at bunnstrømmen ved de fleste vurderte lokalitetene i Frohavet er så høy at de må betraktes som gode lokaliteter. Videre uttales det at:

Ved å ta i bruk ny merdteknologi vil arealet som beslaglegges per biomasseenhet blir mindre enn det er i dag. Dette vil stille større krav til den enkelte lokalitetens bæreevne, men for Frohavet som område sett under ett vil ikke en fortetting av produksjonen være negativ. Mange faktorer taler dermed for at Frohavet er miljø- og smittemessig egnet for lakseoppdrett.

Det uttales videre i rapporten at det ikke er mulig å belyse alle problemstillinger knyttet til oppdrett i et havområde utelukkende ved å bruke fysiske havmodeller og at det derfor bør etableres en forsøkslokalitet underlagt et definert måleprogram, slik at man kan innhente data til utvikling av beslutningsverktøy som kan brukes i en enhetlig, kunnskapsbasert forvaltning av området. I følge SINTEF vil et slikt verktøy også ha overføringsverdi til andre områder.

4.6 Regelverk

Ocean Farming skriver i søknaden at kompleksiteten i et havbasert anlegg tilsier at kravene i dagens regelverk anses utilstrekkelig for å oppnå sikker design og drift. DNV GL har derfor på oppdrag fra søker utarbeidet et dokument («regelverk») som skal legges til grunn for Havmerdprosjektet i tillegg til gjeldende akvakulturregelverk. Hensikten er at design og tilhørende operasjoner skal følge retningslinjer for å oppnå tilsvarende sikkerhetsnivå som virksomhet på norsk sokkel. I følge søker er det utarbeidede dokumentet ment å være en erklæring overfor relevante myndigheter om anleggets tekniske tilstand og at eiers organisasjon og styringssystem er i samsvar med tilhørende krav gjeldende for norsk sokkel (IMO MODU).

Videre i prosessen skal DNV GL og Noomas følge opp kvaliteten i utførelse på byggeplass og utstede et produktsertifikat for innretningen i henhold til NYTEK-forskriften.

4.7 Prosjektplan

Ocean Farming planlegger å starte bygging av anlegget ved verftet våren 2016. Sammenstilling av hovedstruktur skal så gå frem til høsten 2016, hvorpå nødvendig marint og fisketeknisk utstyr vil bli installert.

Det følger av søknaden at detaljprosjektering av anlegget vil være utført før verftet starter selve byggingen av anlegget. Dette grunnlaget vil være verifisert av DNV GL.

Videre vil søker utarbeide sin egen overordnede Kvalitetssikringsplan hvor mer sammenstilte utsjekk, inklusiv myndighetsrapportering vil bli utført i regi av Ocean Farming. Kvalitetssikringsplanen vil bygge på de ulike aktørers planer og omfatte byggefasen og uttestingsfasen.

Ocean Farming opplyser at selskapet har sin egen kontrollfunksjon som vil dekke prosjektstyringen i gjennomføringsfasen. Utgangspunktet er referanseestimer for planer og kostnader ved oppstart av gjennomføringen, og som vil oppdateres etter gitte prosedyrer hver 6. måned. Det vil videre bli utarbeidet månedsrapporter hvor fremdrift, kostnadsutvikling og utfordringer med tilhørende tiltak blir oppsummert. Hver 14. dag vil kontraktørene i tillegg overlevere en forenklet status/aksjonsplan.

Søker oppgir å ville benytte seg av Global Maritime og DNV GL for tilsyn i gjennomføringsfasen. DNV GL/Noomas skal blant annet følge opp kvalitet i utførelse på byggeplass og utstede et produksertifikat for anlegget.

Uttesting av anlegget skal etter planen skje gjennom vinteren 2017, og transport av anlegget på båt til Norge skjer våren samme år. På Frohavet skal et oppankringssystem bli pre-installert, slik at anlegget kan knyttes opp til dette ved ankomst. Anleggssertifikat vil utstedes etter bekreftet tilfredsstillende oppankring og inspeksjon, tentativt juli/august 2017. Deretter skal anlegget være klart for mottak av første utsett av fisk. Prosjektet har et mål om å oppnå gode resultater på teknisk anlegg og for fiskevelferd gjennom første utsett av fisk.

Driftsenheten som skal være ansvarlig for alle operasjoner tilknyttet fiskeoppdrett vil bli utviklet og kvalifisert i løpet av 2016 og 2017.

4.8 Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS)

Prosjektet har etablert sitt eget HMS-filosofidokument som fokuserer på 3 områder; 1) helse, sikkerhet og arbeidsmiljø rettet mot personell; 2) fiskevelferd; og 3) ytre miljø.

Søker vil sikre god HMS for personell blant annet gjennom system for rapportering, opplæring og riktig sikkerhetsutstyr.

Ocean Farming ønsker å etterligne det naturlige habitat til atlantisk laks så langt som mulig, og på denne måten sikre god fiskevelferd. Prosjektet har lagt særlig vekt på preventive tiltak og rask respons for å opprettholde kontroll og forhindre eskalering av uønskede hendelser. Forhold ved den eksponerte lokaliteten og anleggets funksjoner blant annet knyttet til overvåking, fast nettingstruktur, rengjøring og fjerning av dødfisk, trekkes frem. I brev med supplerende opplysninger til søknaden opplyser Ocean Farming også at SalMars fagekspertise (røkttere/veterinærer) har vært med på utforming av anlegget med mål om å bedre fiskevelferd. Det opplyses videre

at prosjektet har hatt møter med Mattilsynet region Trøndelag/Møre og Romsdal, og at Mattilsynet har respondert positivt på søkers fremlagte oppdrettskonsept. Søker har vedlagt uttalelse fra Mattilsynet.

Ocean Farming har et mål om å ha minimal effekt på det omkringliggende ytre miljø og hevder at fordi Havmerden vil gjøre det mulig å etablere lokaliteter på mer eksponerte områder, vil den også kunne etableres i områder som vil være mindre eksponert for lusepress. Når det gjelder lokalitet vektlegges videre god biologisk resipient og stor avstand til lakseelver. Søker viser også til forhold ved anleggets funksjoner slik som utfôringssystem med minimalt fôrspill, fast og robust nettingssystem, ekstra ytre nett, bevegelig skyveskott, vaskesystem, kameraovervåking og anleggets rigide stålstruktur.

4.9 Faglig kompetanse

Søker understreker at alle kontraktører og personell besitter relevant ekspertise og erfaring for gjennomføring av sine deler av prosjektet. Følgende aktører er involvert i prosjektet:

- Global Maritime AS; Teknisk design/prosjektering
- DNV GL; 3. parts verifikasjon av design
- Kongsberg Maritime AS; Marine- og fisketekniske systemer
- CSIC QWHI: Struktur og marine systemer
- Sintef MARINTEK; Modelltesting og tilhørende analysearbeid av pilotanlegget
- Sintef Fiskeri- og havbruk AS; Miljødata strømberegninger
- FugroOceanor AS; Miljødata bølgeberegninger
- Mørenot Aquaculture AS; Fisketekniske systemer
- OptmarStette AS; Fisketekniske systemer
- Pump Supply AS; Fisketekniske systemer
- Grintec AS; Fisketekniske systemer
- Emstec GmbH; Fisketekniske systemer
- Malm Orstad; Fisketekniske systemer

Driftsenheten som skal være ansvarlig for alle operasjoner tilknyttet fiskeoppdrett skal ledes av en driftsleder og det skal være et driftsteam på minimum 3 personer stasjonert på anlegget til enhver tid. Teamet vil ha en komplementær kompetanse for å kunne operere anlegget under normal drift, som fagfelt innen henholdsvis elektro/instrumentering, maskinteknikk og biologi/akvakultur.

Også representantene i styret og prosjektledelsen i Ocean Farming er beskrevet.

4.10 Deling av kunnskap til akvakulturnæringen

Søker fremhever at design og utrustning av Havmerden i stor grad baserer seg på norsk leverandørkompetanse. Søker viser videre til at det forventes at disse selskapene søker å videreutvikle sin teknologi/leveranse gjennom god oppfølging i testfasen og i den videre driftsfasen. I brev med tilleggsinformasjon til søknaden uttales det at Global Marine, som har utført design og er engasjert i byggeoppføringen, er svært interessert i å videreformidle sin helhetlige kompetanse utviklet gjennom arbeidet med Havmerden til eventuelle nye prosjekter.

I følge søknaden kan pilotanlegget anses som en «forskningsstasjon». Ettersom anlegget har en rekke målingsinstrumenter og vil gjøre en stor mengde informasjon om fisken tilgjengelig, vil det være tilrettelagt for at mange forskningsprosjekter kan utføres på en enkel og effektiv måte. Søker viser her til dialog med tre sentrale forskningsinstitusjoner som har uttrykt interesse i samarbeid med prosjektet hvis det blir realisert.

I brev med tilleggsopplysninger til søknaden fremhever søker videre at SalMar/Ocean Farming ved ulike anledninger har presentert sitt prosjekt for offentligheten, og vil fortsette å gjøre dette i fremtiden.

4.11 Målkriterier

Ocean Farming har framlagt forslag til målkriterier og milepælerapporteringer. Det har videre vært dialog mellom selskapet og Fiskeridirektoratet som har ført fram til de endelige målkriteriene og milepælerapporteringene som er fastsatt av direktoratet.

4.12 Antall utviklingstillatelser

I følge søker kreves det åtte utviklingstillatelser for å gjennomføre prosjektet. Behovet er begrunnet i utviklingsløpet, designkriterier og økonomien i prosjektet. Åtte tillatelser vil være nødvendig for at biomassen skal kunne vokse til det nivået som Havmerden er konstruert for. Søker fremhever viktigheten av å foreta en mest mulig realistisk test av merdens funksjonsmåte og hvordan fisken reagerer på en tetthet og et miljø som må påregnes å bli standard for fremtidig kommersiell bruk av Havmerden. Ocean Farming framholder at selskapet også basert på de økonomiske analysene er avhengig av at det blir tildelt minimum åtte utviklingstillatelser for å kunne realisere prosjektet.

4.13 Varighet

I følge den opprinnelige søknaden ønsket søker en varighet på inntil 5 år fra utsett av fisk i havmerden. Søker har senere endret søknaden på dette punkt og søker om en varighet på 7 år fra utviklingstillatelsene skrives ut.

4.14 Tilrettelegging for tilsyn

Det fremgår av søknaden at Ocean Farming i gjennomføringsfasen vil benytte seg av Global Maritime og DNV GL for tilsyn. Det fremgår også at det er utarbeidet et dokument/regelverk som skal være en erklæring overfor relevante myndigheter om anleggets tekniske tilstand og at eiers organisasjon og styringssystem er i samsvar med tilhørende krav gjeldende for norsk sokkel. I brev med supplerende opplysninger til søknaden foreslår søker at Fiskeridirektoratet utarbeider en tilsynsplan av prosjektet basert på sine prioriterte områder. Prosjektet på sin side vil tilrettelegge for at direktoratet kan gjennomføre sitt tilsyn. Søker uttaler videre at resultat fra tilsyn bør oppsummeres/diskuteres og forbedringstiltak vurderes/implementeres.

5. Rettslig grunnlag

Bestemmelser om utviklingstillatelse og hjemmel for tildeling finnes i FOR-2004-12-22 nr. 1798: Forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5:

§ 22. Særlige formål

(..)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. Varighet av tillatelse til særlige formål fastsettes etter en konkret behovsvurdering. (..) Utviklingstillatelse gis for inntil 15 år.

For tidsbegrensede tillatelse skal søknad om forlengelse være Fiskeridirektoratets regionkontor i hende minimum ett år før tillatelsen går ut (..).

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- eller arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.

Søker skal dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene i § 1 og § 22, herunder kompetansekrav gitt i forskrift 17. juni 2008 nr. 833 om drift av akvakultur § 6. Prosjektet må inneha relevant faglig kompetanse for å gjennomføre prosjektet.

Utviklingsprosjektet skal dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte. Kunnskapen skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Ved tildeling av tillatelse skal det fastsettes, etter dialog med søker, hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere til Fiskeridirektoratet om fremdriften i utviklingsprosjektet. Det skal fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført.

Det skal fastsettes en varighet for tillatelsen. Ved vurdering av varighet av tillatelsen, skal tidsperspektivet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt.

Fiskeridirektoratet kan ut fra behovet som den enkelte søknad reiser innhente råd og vurderinger fra kompetente rådgivere med egnet spesialkompetanse.

§ 28b. *Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse til særlige formål*

Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov. Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse skal ikke overstige 780 tonn (..)

(..)

Ved avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.

6. Fiskeridirektoratets vurdering

6.1 Innledning

Avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelse bygger, jamfør bestemmelsene gjengitt under punkt 5, på en skjønnsmessig, faglig vurdering. Det følger av retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse² at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og innovasjon.

² Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet

Hovedformålet med tillatelser til akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål er å bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode, jf. laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd. I følge retningslinjene er formålet også å stimulere til økt bærekraft, ønsket omstilling og innovasjon og økt samlet verdiskaping i næringen. Videre skal utviklingstillatelser legges til rette for et teknologiløft i næringen ved at det gis akvakultur tillatelser til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger.

6.2 Teknologiutvikling

Formålet med utviklingstillatelser er som nevnt å bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode, jf. laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd. Videre slår § 23b første ledd fast at utviklingstillatelser kan tildeles til prosjekter som kan bidra til å «*utvikle teknologi*». I følge retningslinjene er ordningen avgrenset til produksjonsteknologisk utstyr/installasjoner og omfatter derfor ikke prosjekter som for eksempel dreier seg om utvikling av nye driftsformer, vaksiner, fôr med mer.

Det omsøkte Havmerd-prosjektet innebærer utvikling av ny anleggs- og utstyrsteknologi og vil dermed falle innenfor virkeområdet som oppstilles i retningslinjene. Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn at vilkåret om at prosjektet kan bidra til å «*utvikle teknologi*» er oppfylt.

6.3 Innovasjon

Utviklingstillatelser kan videre kun tildeles til prosjekter som innebærer «*betydelig innovasjon*», jf. § 23b første ledd.

Retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser slår fast at hva som skal anses som betydelig innovasjon er en skjønnsmessig vurdering. I følge retningslinjene skal det ved vurderingen tas utgangspunkt i definisjonen av utviklingsarbeid. Retningslinjene viser til Statistisk Sentralbyrås (SSB) definisjon av utviklingsarbeid som: «...*systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.*» I retningslinjene fremheves det at utviklingsarbeid skal inneholde et *nyhetselement* og at det skal være knyttet en viss form for *usikkerhet* til resultatet. Fiskeridirektoratet tolker dette som at innovasjon vil være resultatet av utviklingsarbeid og at selve utviklingsarbeidet er en innovativ prosess. Da en eventuell innovasjon er produktet av utviklingsarbeidet, vil det være usikkerhet knyttet til grad av innovasjon når denne skal vurderes på forhånd. Det vil dermed være prosjektets potensiale for betydelig innovasjon Fiskeridirektoratet vurderer.

I følge SSBs definisjon av utviklingsarbeid tar utviklingsarbeid utgangspunkt i eksisterende kunnskap, men den eksisterende kunnskapen må anvendes til å

fremstille noe nytt. I laksetildelingsforskriften § 23b annet ledd presiseres det at «[u]tviklingsarbeid skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.» Vurderingstema vil etter dette være i hvilken grad det er redegjort for at eksisterende kunnskap er satt sammen på en måte som gir potensiale for å utvikle produksjonsteknologi. Teknologien som utvikles må videre være ny eller vesentlig forbedret i forhold til det som er i alminnelig kommersiell bruk på akvakulturområdet.

Havmerden er konstruert med formål å kunne ta i bruk nye og mer eksponerte sjøområder til oppdrett. Dagens driftsmodell med flytekraager, lekterbaserte flåter for lagring av fiskefôr og mindre arbeidsbåter til daglige operasjoner vil vanskelig la seg overføre til vesentlig mer eksponerte områder enn dagens lokaliteter. Dette skyldes til en viss grad at den tradisjonelle måten å utspile noten på vil føre til store volumreduksjoner i sterkere strøm. Havmerden bygger på et sett prinsipper som i stor grad skiller seg fra konvensjonelle havbruksanlegg. Den konstruksjonsmessige inspirasjonen til Havmerden er tatt fra oljenæringen og anlegget skal ha en bevegelseskarakteristikk lik en halvt nedsenkbar innretning.

Konstruksjonen er bygget opp som en tolvkantet fagverkskonstruksjon av stål der nettet er utspilt av konstruksjonselementene. Hoveddimensjonene er 110 meter i diameter og 50 meters total høyde (uten boligkvarter). Som følge av at noten er utspilt i den stive konstruksjonen må all håndtering av fisk gjøres på en ny måte. Trenging av fisk skal eksempelvis foregå ved hjelp av et skyvbart skott som roterer inne i merden. Man skal ved hjelp av dette trengearrangementet hurtig kunne endre konsentrasjonen og sortere ut fisk av definert størrelse. Havmerdens rigide konstruksjon, et høyteknologisk kontrollrom og det roterende skyveskottet legger til rette for at det meste i driftsfasen kan gjøres semi-automatisert. Den rigide stålstrukturen legger videre til rette for at uttakssonen, og Havmerden generelt, kan utrustes med ulike typer miljøsensorer og kamerasystemer.

På grunn av konstruksjonens dimensjoner og lave vannlinjeareal i kombinasjon med dypt neddykkede oppdriftselementer, legger Fiskeridirektoratet til grunn at konstruksjonen vil gi en svært beskjeden respons ved de miljølasterne anlegget er dimensjonert for. Havmerden er blant annet dimensjonert for en 100-års signifikant bølgehøyde på 5,0 meter. Pilotanlegget søkes lokalisert på lokalitet 33757 Håbranden i Frohavet. Konstruksjonen har imidlertid en generisk design som ifølge søker vil kunne brukes på mer eksponerte lokaliteter, dersom prototypen fungerer etter planen.

Som vist ovenfor skiller Havmerden seg vesentlig fra dagens konvensjonelle akvakulturanleggene. Det nærmeste Fiskeridirektoratet har kunnet sammenligne Havmerden med er det halvt nedsenkbare konseptet til Farmocean International AB

og oppdrettsplattformen fra Marina System Iberica³. Foruten en viss visuell likhet kan det nevnes at designprinsippet bak Farmocean-konseptet er å ha mesteparten av volumet godt under overflaten for å unngå effekten av de verste sjøtilstandene. Grunnet begrenset informasjon er det vanskelig å gjøre en grundig sammenligning av de nevnte enhetene. Fiskeridirektoratet finner likevel å kunne konkluderer med at Havmerden skiller seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering har søker redegjort for hvordan velprøvde designprinsipper fra oljenæringen kombineres med inngående kunnskap om havbruk for å bygge en helt ny type oppdrettsanlegg. Havmerdens rigide stålstruktur vil i tillegg legge til rette for større grad av overvåkning og sensorisk i anlegget enn hva som er vanlig i konvensjonell havbrukssammenheng. Ocean Farming beskriver i søknaden at det må forventes utfordringer og risikofaktorer som ikke fullt ut kan bedømmes før Havmerden er produsert og tatt i bruk. Som gjennomgått ovenfor vil imidlertid en slik usikkerhet sammen med et nyhetselement være hovedfaktorene i en utviklings- og innovasjonsprosess. Havmerden skal designes av Global Maritime, utrustes av blant andre Kongsberg, og driftes av SalMar/Ocean Farming. Etter Fiskeridirektoratets vurdering innehar prosjektet et betydelig innovasjonspotensiale, og prosjektets kompetanse vurderes til å være til stede for å realisere innovasjonen. Fiskeridirektoratet konkluderer etter dette med at prosjektet innebærer «*betydelig innovasjon*».

6.4 Investeringer

Det er et vilkår for tildeling av utviklingstillatelser at det omsøkte prosjektet innebærer «*betydelige investeringer*». Ordlyden gir en klar anvisning på at de estimerte prosjektinvesteringene må være av en vesentlig størrelse. I tilknytning til dette vilkåret er det i retningslinjene presisert at ordningen med utviklingstillatelser som utgangspunkt omfatter de store prosjektene som næringen selv ikke vil/kan ta risikoen ved å realisere på egen hånd. Ved vurderingen av hva som er en betydelig investering kan det derfor tas hensyn til den reelle størrelsen på investeringen. Det er i følge retningslinjene også en viss adgang til å ta hensyn til søkers evne til å foreta de omsøkte investeringer.

I søknaden er sum investering oppgitt til 690 millioner kroner. Siden deler av kostnadene betales i dollar er kostnadsstørrelsen usikker grunnet kronekurs. Søker har estimert en kronekursen til 8,10 NOK/\$. Dagens kronekurs er høyere enn hva som er oppgitt i søknaden. Det er derfor grunn til å forvente at sum investeringer blir høyere enn oppgitt.

³ Scott, D.C.B., and J.F.. Institute of Aquaculture) Muir. "Offshore Cage Systems: A Practical Overview." Zaragoza (Spain): Zaragoza (Spain): CIHEAM-IAMZ, 2000. 79-89. Print. Mediterranean Offshore Mariculture, Muir, J. (University of Stirling-Scotland (Great Britain). Institute of Aquaculture)Basurco, B..- Zaragoza (Spain): CIHEAM-IAMZ, 2000. 215 P.

For å vurdere om søkers anslåtte investering er «betydelig» vurderer Fiskeridirektoratet det som hensiktsmessig å vurdere investeringen opp mot investeringene i akvakulturnæringen. Fiskeridirektoratets statistikkundersøkelse samler inn opplysninger om de årlige investeringene (kjøp av nytt utstyr) i næringen. I følge statistikkundersøkelsen var samlet investering i sjøanlegg kr 1 222 millioner kroner for matfiskprodusentene av laks og regnbueørret i 2014. Tilsvarende tall for 2015 er ennå ikke tilgjengelig. Sammenligner vi størrelsen på søkers investering på 690 millioner med næringens totale investeringer i sjøanlegg (2014) kan dette tale for at søkers investering er betydelig.

Tildeling av utviklingstillatelser vil kunne representere en vesentlig verdi for søker. I vurderingen av om prosjektet innebære betydelige investeringer anser Fiskeridirektoratet det derfor som hensiktsmessig å også se investeringene i forhold til denne verdien. Verdien av utviklingstillatelsene vil for det første være muligheten til å produsere fisk på tillatelsene i det tidsrommet disse er gitt for. For det andre vil muligheten til å konvertere tillatelsene for 10 millioner kroner per tillatelse, dersom målkriteriene for prosjektet oppfylles, kunne representere en stor verdi.

Basert på tall fra lønnsomhetsundersøkelsen 2014 vil full produksjon på åtte tillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret gjennomsnittlig representere en årlig inntekt på 332 millioner kroner. I 2014 var gjennomsnittlig salgpris høy, pga. svært gode markedsforhold for laks og regnbueørret. I 2015 var imidlertid salgprisene rekordhøye. Et inntektsanslag basert på 2015 tall vil derfor være enda høyere.

Imidlertid er det alltid forbundet en viss risiko ved utvikling av ny teknologi. Spesielt i oppstartsperioden vil det kunne være en del prøving og feiling som vil være kostnadsnivende. Ocean Farming har i sin kost/risiko-vurdering lagt til grunn at det vil være en redusert produksjon i testperioden og at selskapet dermed vil ha et inntektstap i forhold til forventet inntekt ved 100 % produksjon. Søker har oppgitt et inntektstap på mellom 40 – 80 millioner i testperioden. Tapet er vanskelig å vurdere ettersom det henger sammen med resultatet i prosjektet. Fiskeridirektoratet vurderer det imidlertid som sannsynlig med et inntektstap i minimum den størrelsesordenen som søker skisserer. Basert på tall fra lønnsomhetsundersøkelsen for 2014 vil en reduksjon i produksjonen på 25 % gi et inntektstap på 83 millioner kroner per år. Et inntektstap basert på 2015 tall vil være høyere, da høy salgpris også gir store utslag ved beregning av inntektstap.

Søkers kost-/risikovurdering forutsetter tildeling av 8 utviklingstillatelser. Søker anslår anskaffelsen av 8 tillatelser i markedet til 480 millioner. Fiskeridirektoratet har ikke konkrete tall for hvor mye en tillatelse omsettes for i markedet, men vet at lønnsomheten i næringen nå er svært god. Dermed er ønske om mer

produksjonskapasitet høyt. Dette er faktorer som presser prisene på tillatelser opp. En pris rundt 50 millioner kroner per tillatelse er sannsynligvis et minimum. En konvertering av utviklingstillatelser til kommersielle tillatelser vil dermed sannsynligvis innebære en «rabatt» for søker på minst kroner 40 millioner per tillatelse i forhold til markedspris.

Imidlertid legger søker opp til en investering som sannsynligvis overgår investeringen det ville være å anskaffe åtte kommersielle tillatelser på markedet. Videre innebærer prosjektet betydelige risikomoment. Denne risikoen knytter seg både til inntektene i prosjektperioden og til gjennomføringen av prosjektet som sådan. Det vil også hefte en usikkerhet ved hvorvidt utviklingstillatelsene kan konverteres til kommersielle tillatelser da denne adgangen vil være avhengig av at søker oppfyller målkriteriene som er satt for prosjektet.

Som det fremgå ovenfor vil kostnadene ved å skaffe 8 tillatelser, forutsatt at tillatelser er tilgjengelig i det kommersielle markedet, være anslagsvis fra kroner 400 millioner og oppover. Dette tilsier at risikoen ved prosjektet øker atskillig uten tildeling av utviklingstillatelser på bakgrunn av en vesentlig økning i allerede store investeringer, samt usikkerhet knyttet til om det er mulig å skaffe til veie tillatelser i det kommersielle markedet. Det uttales i søknaden at realiseringen av prosjektet er betinget av at søker tildeles utviklingstillatelser. Fiskeridirektoratet har ikke grunn til å tvile på at tildeling av utviklingstillatelser vil være en avgjørende faktor for gjennomføringen av prosjektet. Da ordningen med utviklingstillatelser nettopp skal omfatte de store prosjektene som næringen selv ikke vil/kan ta risikoen ved å realisere på egen hånd taler dette for at investeringene i det aktuelle prosjektet er betydelige.

Når det gjelder søkers evne til å foreta de skisserte investeringene er det av betydning at selskapet er eid 91 prosent av SalMar ASA. SalMar ASA skriver i sin årsrapport for 2014 at satsing på forskning bl.a. i Ocean Farming AS er et viktig satsingsområde. De presiserer at realisering av Havmerden vil være kostnadskrevende og avhenge av at myndighetene tildeler konsesjonsvolum.

En indikator for å måle et selskaps soliditet er egenkapitalandel. Som det fremkommer av tabellen nedenfor er egenkapitalen i Ocean Farming AS god, mens SalMar ASA har en solid egenkapital.

		Ocean Farming AS ²⁾	SalMar ASA ²⁾	Gjennomsnitt ¹⁾
Egenkapitalandel	%	33,1	50,7	36,7

1) Kilde: Lønnsomhetsundersøkelse for laks og regnbueørret, matfiskproduksjon 2014

2) Kilde: Årsregnskap hentet hos Brønnøysundregistrene

Ocean Farming forutsetter tildeling av utviklingstillatelser for at prosjektet skal gjennomføres. Siden prosjektet skal sikres gjennom SalMar ASA sine

finansieringskilder er det ikke grunn til å tvile på søkers evne til å foreta de investeringene som er gjort rede for i søknaden.

Etter en samlet vurdering har Fiskeridirektoratet kommet til at vilkåret om at det omsøkte prosjektet innebærer «*betydelige investeringer*» er oppfylt.

6.5 Prosjektets bidrag til å løse miljø- og arealutfordringene

Utviklingstillatelsene skal legge til rette for utvikling av teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor. I følge retningslinjene vil dette blant annet kunne dreie seg om utvikling av oppdrettsanlegg som kan brukes lengre til havs og innerst i fjorder. Begrunnelsen er at dette kan bidra til at tidligere uegnede arealer kan benyttes til oppdrett og at arealutnyttelsen i kystsonen totalt sett kan bli mer effektiv.

Havmerden er konstruert med tanke på vesentlig mer værutsatte sjøområder enn dagens anleggsutstyr tilsynelatende er i stand til å håndtere. Testlokaliteten Håbranden i Frohavet skiller seg ikke vesentlig fra dagens lokaliteter og etablering av Havmerden ved Håbranden vil ikke i seg selv bidra til en mer effektiv arealutnyttelse i kystsonen. Formålet med Havmerden er imidlertid at denne skal kunne tas i bruk på nye og mer eksponerte lokaliteter. Fiskeridirektoratet legger derfor til grunn at en vellykket utvikling og uttesting vil innebære at Havmerden i neste omgang vil kunne plasseres på en lokalitet som ville vært vanskelig å ta i bruk med dagens anleggsutstyr. Også dersom prosjektet ikke lykkes vil kunnskapen og erfaringene fra prosjektet kunne være et bidrag til fremtidige løsninger.

Fiskeridirektoratet vurderer at prosjektet kan representere et viktig bidrag til å løse arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor.

En av de største miljøutfordringene akvakulturnæringen står overfor er genetisk påvirkning på villaks som følge av rømming fra oppdrettsanlegg. I følge søkers risikoanalyse og risikovurdering vil Havmerden være tilnærmet rømmingssikker. Fiskeridirektoratet vurderer at når det gjelder risiko for rømming i uttestingsfasen vil utvikling av ny teknologi alltid være forbundet med en viss risiko, også for feil som i verstefall kan føre til rømming. Flere av konstruksjonens egenskaper vurderes imidlertid å ha en risikodempende effekt dersom anlegget fungerer som det skal.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering vil den rigide konstruksjonen muliggjør bruk av nye og stivere notmaterialer som det antas at er mer motstandsdyktige mot en rekke påkjenninger enn tradisjonelle nylon-nøter. Flere operasjoner som tidligere ble utført av mannskap om bord på brønnbåter og/eller røktere er med dette konseptet automatisert. Om alt virker som det skal blir muligheten for feil og arbeidsuhell, som kan føre til at fisk rømmer, ansett som vesentlig redusert. Risikoen for rømming vurderes etter dette som lav etter en vellykket utvikling og uttesting og prosjektet vil

dermed også kunne representere et bidrag til å løse en av miljøutfordringene akvakulturnæringen står overfor.

Når det gjelder øvrige miljøutfordringer, som lakselus og andre biologiske faktorer, har Fiskeridirektoratet kommet til at Havmerd-prosjektet ikke vil innebære vesentlig teknologiutvikling. Havmerdens infrastruktur vil imidlertid tillate overvåkning i større grad som igjen vil føre til kortere responstid.

Etter en helhetlig vurdering har Fiskeridirektoratet kommet fram til at prosjektet kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor.

6.6 Oppfyllelse av kompetansekrav

Det følger av laksetildelingsforskriften § 23b tredje ledd at søker må dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene i §§ 1 og 22, herunder kompetansekrav gitt i forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakultur § 6. Det slås videre fast at prosjektet må inneha relevant faglig kompetanse for å gjennomføre prosjektet. I følge retningslinjene må søker dokumentere i søknaden at personer med tilstrekkelig kompetanse er engasjert i prosjektet slik at prosjektet styres på en forsvarlig måte.

Fra søknadsteksten og tilhørende vedlegg er det tydelig at søker har invitert aktører med betydelig erfaring og kompetanse fra både petroleumsindustrien og havbruksnæringen med i utviklingsprosjektet. Involverte aktører er gjengitt under gjennomgangen av søknaden (punkt 4.9).

Fiskeridirektoratet påpeker at høy kompetanse er søkers viktigste middel for å redusere risikoen ved prosjektet. Søker har brukt store ressurser i prosjekteringsfasen på å få noen av de beste i den marine sektoren med på laget for å gjøre alle relevante analyser og vurderinger så grundig som mulig. Det fremstår for Fiskeridirektoratet som høyst sannsynlig at prosjektet vil fortsette på dette nivået utover i driftsfasen. Fiskeridirektoratet legger dermed til grunn at prosjektet innehar relevant faglig kompetanse for å gjennomføre prosjektet og at prosjektet vil ivareta den faglige kompetansen som kreves etter akvakulturregelverket.

6.7 Dokumentasjonskrav og kunnskapsdeling

Utviklingsprosjektet skal i henhold til § 23b fjerde ledd dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte. Det er videre en forutsetning for tildeling av utviklingstillatelse at kunnskapen fra prosjektet skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Etter dialog mellom søker og Fiskeridirektoratet er følgende plan for kunnskapsdeling nedfelt:

1. Ocean Farming skal så snart som mulig etter å ha mottatt dette vedtaket levere et fakta-ark med opplysninger om nøkkelinformasjon for prosjektet. Som et minstekrav skal fakta-arket inkludere informasjon om konseptet, milepæler og involverte leverandører. Fakta-arket vil gjøres offentlig av Fiskeridirektoratet.
2. Ved utstedelse av anleggssertifikat (se målkriterie 4) skal det også rapporteres til Fiskeridirektoratet en sammendragsrapport som beskriver erfaringer gjort og kunnskap tilegnet i prosjekterings- og byggefasen.
3. I driftsfasen skal sammendragsrapporter av resultater i henhold til vedtatt program (se delmålkriterie 5.1.) rapporteres til Fiskeridirektoratet hvert halvår.
4. Det skal under driftsfasen publiseres på både Fiskeridirektoratets hjemmesider og via søkers egne kanaler minst en statusrapport som beskriver resultatoppgjøret.
5. En sluttrapport skal leveres og publiseres på Fiskeridirektoratets hjemmesider samt via søkers egne kanaler når utviklingsprosjektet anses gjennomført. Dersom sluttrapporten som utarbeides og fremlegges for Fiskeridirektoratet inneholder forretningssensitive opplysninger som er taushetsbelagt i henhold til forvaltningsloven § 13 skal prosjektet utarbeide en egen offentlig versjon av sluttrapporten.

Det er ønskelig at involverte kunnskaps-/forskningsinstitusjoner tar del i datainnsamlingen og utviklingsarbeidet utover de nevnte sammendragsrapportene og publiserer resultatene så langt det lar seg gjøre.

Når søker har gjennomført og levert innholdet beskrevet i punkt 1-5 anses kravet til dokumentasjon og kunnskapsformidling som oppfylt.

6.8 Fremdriftsrapportering og målkriterier

I henhold til laksetildelingsforskriften § 23b femte ledd skal det ved tildeling av tillatelse fastsettes hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere fremdriften i utviklingsprosjektet til Fiskeridirektoratet. Det skal også fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført.

Søker skisserer at uttesting skal avsluttes når anlegget fungerer, yter og opereres i henhold til nedfelte kriterier for prosjektet. Før anlegget settes i drift skal alle nødvendige funksjonstester av utstyr være utført.

Etter dialog mellom søker og Fiskeridirektoratet er følgende liste med målkriterier utarbeidet. Hovedmålene er i øverste nivå og delmålene er i undernivået. Når dokumentasjonen til hvert delmål under hvert hovedmål er innsendt og funnet i orden vil hovedmålkriteriet anses som oppfylt. Denne kontinuerlige innsendingen av

dokumentasjon vil samtidig fungere som fremdrifts-/milepælsrapportering til Fiskeridirektoratet.

1. Prosjekteringsfasen

- 1.1. Det skal fremlegges dokumentasjon fra et kompetent selskap på at en tredjeparts uavhengig verifikasjon er utført vedrørende detaljprosjekteringen av anlegget. Selskapets kompetanse skal reflektere kompleksiteten til anlegget i bygge- og driftsfasen.
- 1.2. Prosjektet skal dokumentere regelverket og standarder som er lagt til grunn for anlegget, og at disse er i samsvar med gjeldende regelverk for akvakultur. Hvor andre regelverk/standarder enn det som er gjeldende for akvakultur legges til grunn skal prosjektet dokumentere at disse er i samsvar med gjeldende praksis på relaterte områder. Det skal utføres en tredjeparts uavhengig verifikasjon som skal bekrefte at regelverk og standarder lagt til grunn tilfredsstillende sikkerhetsnivået for denne type anlegg i Norge.

2. Byggefase

- 2.1. Før anlegget tas i bruk skal det fremlegges dokumentasjon fra et kompetent tredjeparts selskap som bekrefter at anlegget er bygget i samsvar med prosjektets gitte spesifikasjoner. Selskapets kompetanse skal reflektere kompleksiteten til anlegget i bygge- og driftsfasen.

3. Transport til lokalitet

- 3.1. Før transport av anlegget fra verft til lokalitet skal prosjektet dokumentere aksept fra kvalifisert assurandør for sikker transport av anlegget.

4. NYTEK-status

- 4.1. I henhold til NYTEK-forskriften⁴ § 24 skal et anleggssertifikat utstedes av inspeksjonsorgan akkreditert for å utstede anleggssertifikat, jf. § 7 før anlegget tas i bruk. Dette sertifikatet skal bekrefte at all relevant dokumentasjon i henhold til § 25 foreligger. Anleggssertifikatet skal rapporteres inn i Altinn i henhold til kjent prosedyre. Relevant dokumentasjon som ikke meldes inn i Altinn skal rapporteres inn til Fiskeridirektoratet fortløpende.

5. Driftsplanlegging

- 5.1. Prosjektet skal senest 3 måneder før det første utsettet av fisk fremlegge et program for å kunne dokumentere resultater i driftsfasen. Programmet skal beskrive hvilke målinger og parametere som vil inngå og hvordan disse data vil lagres og kunne bearbeides videre.

⁴ Forskrift 16. august 2011 nr. 849 om krav til teknisk standard for flytende akvakulturanlegg.

Fiskeridirektoratet skal godkjenne programmet og kan påvirke hvilke målinger og parametere som skal inngå.

6. Driftsfasen

- 6.1. Prosjektet skal dokumentere produksjonssyklusen i Havmerden fra utsett av fisk til slakt. Prosjektet må gjennomføre et tilstrekkelig antall utsett med en lang nok varighet til at målingene som inngår i programmet beskrevet i punkt 5.1 blir utført og gir resultater som er egnet til å gjøre en evaluering av prosjektet, jf. punkt 6.2.
- 6.2. Prosjektet skal utarbeide og fremlegge for Fiskeridirektoratet en sluttrapport som inneholder resultatene fra programmet beskrevet i punkt 5.1. Sluttrapporten skal med utgangspunkt i resultatene inneholde en evaluering av prosjektet.

6.9 Antall tillatelser

Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse til utvikling skal ikke overstige 780 tonn, jf. laksetildelingsforskriften § 28 første ledd. Det er ikke fastsatt en grense for hvor mange tillatelser som kan tildeles. Det følger av § 28b sjette ledd at det ved avgrensning av tillatelse til utvikling «*blant annet [skal] tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet*». Uttrykket «blant annet» taler for at også andre hensyn kan være relevante. I henhold til § 28b syvende ledd kan det i motsetning til hva som gjelder ved tildeling av forskningstillatelser også tas hensyn til økonomien i prosjektet ved fastsettelse av antall tillatelser til utvikling. Retningslinjene fastslår at dette likevel ikke innebærer at det skal tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å gjennomføre utviklingsprosjektet. Det kan altså ikke tildeles flere tillatelser enn det som kreves for å kunne foreta tilstrekkelig uttesting.

I følge søker kreves det åtte utviklingstillatelser for å gjennomføre prosjektet. Søker har blant annet begrunnet behovet med at anlegget er designet for å romme åtte tillatelser og at det er viktig å foreta en så realistisk som mulig test av Havmerden.

Maksimalt tillatt biomasse fra åtte tillatelser vil være 6.040 tonn, som tilsvarer en middels stor oppdrettslokalitet. Fiskeridirektoratet vurderer i likhet med søker at det vil være mest hensiktsmessig å få testet Havmerden med den biomassen anlegget er designet for å romme. Som søker anfører er det en slik biomasse som må påregnes ved fremtidig kommersiell bruk. Biomassen i anlegget vil kunne få betydning for merdens funksjonsmåte, herunder funksjonen av de teknologiske løsningene. En test av merden med full biomasse vil også kunne gi de mest realistiske målingene i forhold til fiskevelferd.

Ocean Farming begrunner videre behovet for åtte tillatelser ut i fra økonomien i prosjektet. I følge søknaden er selskapet avhengig av å bli tildelt minimum åtte utviklingstillatelser for å kunne realisere Havmerden.

Søker har beregnet sum investeringer i prosjektet til 690 millioner kroner. Fiskeridirektoratet viser til drøftelsen i punkt 6.4 hvor vi konkluderer med at dette innebærer en «betydelig investering». Det økonomiske utbytte som følge av salg av matfisk på åtte tillatelser vil være vesentlig. Imidlertid legges det til grunn at søker må tåle et inntektstap i testperioden og at gjennomføringen av prosjektet innebærer et betydelig risikomoment. Dertil kommer at søkers investering vil være like stor selv om søker skulle tildeles færre enn åtte tillatelser.

Etter en samlet vurdering har Fiskeridirektoratet kommet til at tildeling av åtte utviklingstillatelser vil være nødvendig for å gjennomføre prosjektet.

6.10 Varighet for tillatelsene

Utviklingstillatelser kan gis for inntil 15 år, jf. laksetildelingsforskriften § 23 første ledd. Varighet av tillatelse til særlige formål skal fastsettes etter en konkret behovsvurdering. Ved vurderingen av varighet av utviklingstillatelser skal tidsaspektet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt, jf. § 23b sjette ledd. I følge retningslinjene til sistnevnte bestemmelse vil varigheten bero på det konkrete prosjektet og hvor lang tid som er nødvendig for å utvikle prosjektet og foreta uttesting. Det følger videre at prosjekter kan innebære blant annet konstruksjon av prototyper og testanlegg og fullskala prøveproduksjon.

I følge sin opprinnelige søknad ønsket Ocean Farming at utviklingstillatelsene skulle gis en varighet på inntil 5 år fra utsett av fisk i havmerden. Etter informasjon fra Fiskeridirektoratet om at varigheten på tillatelsen begynner å løpe fra fylkeskommunen har skrevet ut tillatelsesdokument på lokalitet og registret utviklingstillatelsen i akvakulturregisteret har Ocean Farming endret søknaden på dette punkt og søker nå om en varighet på 7 år.

Søker skriver at selskapet har som mål å kunne avslutte prosjektet og søke om å konvertere utviklingstillatelsene etter første produksjonssyklus. Grunnet prosjektets størrelse og kompleksitet vil Ocean Farming imidlertid ta høyde for at det må gjennomføres inntil tre produksjonssykluser før det er foretatt tilstrekkelig uttesting til at prosjektet kan evalueres. Søker trekker også fram at det må søkes om konvertering av utviklingstillatelser til ordinære tillatelser senest 6 måneder før utviklingstillatelsene utløper. I henhold til prosjektplanen skal byggeperioden inkludert transport og installasjon ta rundt halvannet år. Målsetningen er at anlegget skal være ferdig installert og anleggssertifikat utstedt innen august 2017. Skulle det uansett årsak oppstå vesentlige forsinkelser under byggeperioden slik at anlegget ikke er ferdig installert før vinteren 2017-2018, vil det kunne bli aktuelt å vente med å sette ut fisk til våren 2018. Dette vil i så fall medføre at perioden fra byggestart til utsett av fisk blir rundt 2 år. Ved å søke om en varighet på 7 år tar Ocean Farming høyde for et slik scenario.

Fiskeridirektoratet har kommet til at de åtte utviklingstillatelsene skal gis med en varighet på 7 år. Direktoratet har tatt utgangspunkt i at tillatelsenes varighet kan begynne å løpe før bygging av anlegget er startet. Videre er det tatt utgangspunkt i at prosjektet vil kunne kreve tre produksjonssykluser på om lag halvannet år hver og at det er to måneder med brakklegging mellom hver syklus. Til slutt har Fiskeridirektoratet innberegnet noe ekstra tid for uforutsette hendelser som gir forsinkelser i prosjektet. Det være seg i tilknytning til bygging, frakt, oppankring eller drift.

Fiskeridirektoratet viser for øvrig til at det kan søkes om forlengelse av tillatelse, jf. laksetildelingsforskriften § 23, dersom dette skulle vise seg å bli nødvendig. Søknad om forlengelse må være direktoratet i hende minimum ett år før tillatelsen går ut.

Fiskeridirektoratet vil videresende tilsagnet her til Sør-Trøndelag fylkeskommune for lokalitetsklarering, jf. laksetildelingsforskriften § 8 annet ledd.

7. Særlig om tilsyn

I følge retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser skal det føres alminnelig tilsyn i hele utviklingsfasen.

Søker planlegger å sette ut inntil 1,6 millioner fisk ved driftsstart. Dette vil i henhold til NS 9415:2009 kapittel 7.3.1 medføre pålitelighetsklasse 3, og krav om utvidet kontroll av prosjektering og utførelse.

Fiskeridirektoratets tilsynsstrategi vil følge utviklingen i prosjektet fra prosjektering til og med drift med utgangspunkt i prioriterte områder. Tilsynet i prosjekteringsfasen kan dreie seg om dokumentkontroll. I byggefasen tar Fiskeridirektoratet sikte på å delta på tilsyn i hovedsak av to hensyn; primært for å følge opp målkriterier, og sekundært for å få en forståelse for prosessen. Det vil si at representanter fra direktoratet kan høste erfaring fra et kompetent organ på denne type tilsyn ved å fungere som observatører under inspeksjonene. Fiskeridirektoratet ser for seg at tilsyn basert på de nevnte hensyn vil komme til nytte ved andre prosjekter av tilsvarende karakter. I driftsfasen vil det bli ført alminnelig tilsyn helt til utviklingsprosjektet er avsluttet. Resultatene fra tilsynet i hver fase skal oppsummeres/diskuteres og forbedringstiltak skal vurderes/implementeres.

8. Klagerett

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28, se vedlagte orientering (./).

Med hilsen

Jens Christian Holm
Direktør

Anne B. Osland
kst. seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Mottakerliste:

Ocean Farming AS

7266 KVERVA

Kopi til:

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Fylkeshusets
postuttak

7004 TRONDHEIM

Vedlegg

Klageskjema